

Aufjær: Jeg skal ogsaa tillade mig at give det foreliggende Lovforslag min Anbefaling. Som den ærede foregaaende Laler udtalte, er det Forhold, som her søges ændret, i Tidernes Løb kommet til at staa i en altfor grev Modstrid til disse Klassers øvrige Stilling i Samfundet og tillige til det Lidsforhold, hvori de i deres særlige Kommandostilling maa staa til de betydelige Forretninger, man ifølge Lovens Bydende maa overlade til flere til denne Klasse hørende Personer. Det stemmer saaledes ikke med de nuværende Forhold at ville negte dem Raadighed over deres egne Formuesforhold. Efter den Erfaring, jeg har gjort som Afdelingschef, kan jeg ikke Andet end paa det Bedste anbefale det foreliggende Forslag, idet den nuværende Ordning ved mange Leiligheder fører til, at saavel Overordnede som Underordnede komme i en mildest talt yderst uhyggelig Stilling til hinanden. Jeg skal altsaa føie min Anbefaling af Lovforslaget til den, som nylig blev givet.

Bille: Jeg vilde i Anledning af denne Sag gjerne tillade mig en Bemærkning, som ligeledes vedrører de Militæres Stilling i retalig Henseende, skjøndt det maa erkendes, at den strengt taget ikke hører ind under denne Lov. Jeg betragter imidlertid dette Lovforslag som rettet paa overhovedet at raade Bod paa nogle af de Besynderligheder, der ere bleven staaende fra tidligere Tid, og hvis Ubenygtighed den praktiske daglige Erfaring jevnlig viser, og jeg tror derfor ikke, det vilde være uberettiget enten efter Sagens Natur eller efter vor almindelige Form for Forretningsordenen, om jeg her bringer andre Sider af Forholdet frem. Jeg siger herved til det kriminelle Forum, for hvilket Militære have at svare, uanset Beskaffenheden af deres Forbrydelse og Stedet, hvor den er udført. Hvad min ærede Sidemand nys bemærkede om den Forandring, der er foregaaet i vore militære Forhold, navnlig saaledes, at mangen en Mand, der har en udstrakt Forretningsforbindelse, nu kommer ind i Hæren som Soldat, som Underkorporal, som Underofficer og som Officer, finder i lige Grad Anvendelse ved det Forhold, som jeg nu skal omtale. Det hændes idelig og idelig, navnlig efter at Reserveofficersinstitutionen er bleven udviklet, saaledes som den er, siden den sidste Krig og ved den sidste Hærslov, at Folk, der have gjort militær Tjeneste, blive permitterede fra denne og i deres Permisstid drive borgerlig Næring og i denne eller rent personlig komme i Konflikt med Lovgivningen, men desuagtet skulle de svare for et militært Forum og dømmes som Militære for aldeles „civile“ Forbrydelse eller Forseelser. Det mest i mine saldende Exempel, som jeg i dette Øieblik erindrer, paa det Urimelige i dette System, er det, som knytter sig til, hvad der forefaldt med en Bladredaktør i Middelfart. Redaktøren af Middelfart Avis er

Militær, jeg tror Kaptain i Forstærkningen, og havde i sin Avis optaget en Beskjendtgjørelse om et fremmed Lotteri. — Han blev sagsøgt efter de almindelige Lovgivningsbestemmelser for denne Forseelse, men blev frifunden, fordi det blev erklæret, at han som Militær hørte hen under et militært Forum. Men at en Kaptain i Forstærkningen skal svare for et militært Forum, fordi han i den af ham udgivne Avis optager en lovstridig Beskjendtgjørelse om et fremmed Lotteri, er dog virkelig en Absurditet. Dette er som sagt det stærkeste Exempel, jeg mindes fra de senere Aar; men der forekommer jo mangfoldig mindre skrigen og dog i sig selv slaaende Exempler paa, hvad denne gamle Bestemmelse fører til. Nu veed jeg meget vel, at Regjeringen i længere Tid har været betænkt paa at skaffe en Reform i den hele militære Strafferetspleie, og at dette Spørgsmaal har sit naturlige Hjem derunder; men vi vide jo tillige, at Ministeriets Forsøg i denne Retning ikke have været heldige, og der synes heller ikke nu at være nogen nær Udsigt til, at en fuldstændig Reform af hele dette Forhold vil kunne føres igjennem; det forekommer mig derfor, at det ikke vilde være umuligt at tage denne enkelte Side af Sagen for som Gjenstand for et enkelt Lovforslag. Der er her gjort et Skridt med Hensyn til de militære Underklassers civile Raadighed over deres Formue og det civilretlige Ansvar, de ere underkastede, og det turde da være naturligt, at der tillige blev truffet i det Mindste nogle Bestemmelser, om ikke udtømmende, saa dog i alt Fald til Dels begrundende Bestemmelser, hvorved den militære kriminelle Retsspleie blev indskrænket til at angaa, om ikke alle de Forseelser og Forbrydelse, der begaas indenfor Hærene, saa dog i alt Fald de Forbrydelse, der blive begaaede af Folk, som virkelig gjøre aktiv Tjeneste; thi at den blotte Egenstaa, at være permitteret Officer, skal kunne medføre, at en Mand's hele borgerlige Færd drages ind for det militære Forum, er absolut urigtigt. Jeg tror som sagt, at Sagen staa i saa nye Forbindelse med det Punkt, vi her forhandle, forsaavidt der ogsaa der er Spørgsmaal om at give Hæren, hvad Hærens er, og det borgerlige Samfund, hvad dets er, at det vilde være mig kjær, om den ærede Minister kunde udtale sig med Hensyn til dette Punkt. — Hvad Lovforslagets eget Indhold angaar, forekommer det mig noget vel drakonisk, naar der i § 1 ubetinget er foreskrevet Anvendelse af Fængselsstraf for Korporaler, Underkorporaler, Menige og Eigestillede, ikke blot naar de uden Tilladelse pantfætte eller afhænde dem tilhørende Munderingsstykker eller andre Gjenstande, hvormed de skulle være forsynede, men tillige, naar de imod Forbud afhænde leveret Brød eller andre leverede Fødemidler. Jeg har ikke overset, at det skal være imod et bestemt Forbud, at Afhændelsen sker, og jeg antager, at dette Forbud vel ikke vil blive udfødt under mere almindelige